

České osobnosti

Také v tomto čísle máte možnost si přečíst o významných osobnostech českých dějin. Vybrali jsme kata Jana Mydláře a doktora Jana Jesenského. Jeden život bral, druhý dával. Jejich setkání a činy pěkně znázornili žáci VI. – VIII. ročníku naší školy na festivale v Băile Herculane.

Ján Jesenský (1566 – 21. června 1621)

Ján Jesenský byl spisovatel, lékař, politik a filozof, známý též jako Jessenius. Narodil se ve Vratislavi (dnešní Wrocław). Ač se narodil v Polsku a byl původem Slovák, usídlil se v Českém království a za Čech se také považoval. Od roku 1600 přednášel na pražské univerzitě.

V červnu 1600 vykonal v Praze v Rejčkově koleji první veřejnou pitvu, která vzbudila všeobecnou senzaci a v historickém povědomí zůstává dodnes. O dva roky

později se stává osobním lékařem Rudolfa II. a pak jeho bratra Matyáše. Na podzim 1617 byl zvolen rektorem pražské univerzity, ale více než vědě se věnoval politice, což se mu stalo osudným.

Jako účastník českého stavovského povstání byl po bitvě na Bílé hoře (1621) odsouzen spolu s dalšími 26 českými pány k trestu smrti na popravišti. Při popravě na pražském Staroměstském náměstí mu byl vyříznut jazyk, byl rozčtvrcen a každá jeho část byla vystavena v jiné části Prahy. Popravu vykonal popravčí mistr, kat Jan Mydlář.

obr 1 – Zlatá medaile Jána Jesenského udělovaná slovenskou akademií věd

Jan Mydlář (přibližně 1580 - 1664)

Jan Mydlář pocházel z měšťanské rodiny v Chrudimi a byl magistrem lékařství pražské university. Z nešťastné lásky se stal katovým holomkem (pomocníkem), protože se snažil zachránit milovanou ženu, která otráвила svého manžela, před popravou. To se mu ovšem nepodařilo.

U katovského řemesla však již musel zůstat, neboť byl navždy považován za nečistého člověka.

Postupně se stal předním popravčím Českého království a jako takový musel vykonal 21. června roku 1621 na Staroměstském náměstí v Praze popravu dvaceti sedmi českých pánů, vůdců stavovského povstání (mezi nimi i Jana Jesenského).

Po smrti Jana Mydláře se stal staroměstským katem jeho syn Jan Václav, který díky své statečnosti při švédském obléhání Prahy a dalším zásluhám výrazně zmírnil předsudky vůči své osobě a katům vůbec. Kati z rodu Mydlářů byli nejen velmi bohatí, neboť řemeslo vynášelo, ale také na svou dobu nezvykle vzdělaní. Soupis majetku Jana Václava uvádí totiž nejen mnoho cenností, ale i obrazy, a především množství vzácných knih.

podle Wikipedie zpracoval Ondřej Syrovátka

obr 2 – vydání Paměti katovské rodiny Mydlářů v Praze podle J.Svátka z roku 1924